

## PRZYKŁADY OBLICZEŃ STANÓW ŚREDNIOROCZNYCH ZWIERZĄT W GOSPODARSTWIE

Aby obliczyć przelotowość zwierząt oraz stan średnioroczny w pierwszej kolejności należy sporządzić obrót stada zwierząt w gospodarstwie.

### A. Przykład - gospodarstwo z trzodą chlewną.

W formularzu obrotu stada wpisuje się stan początkowy zwierząt i dokonuje stosownych przeklasowań zwierząt w obrębie danej grupy technologicznej w ciągu roku. W przykładzie przyjęto następujące parametry obrotu stada:

- stan początkowy: maciory 40 szt., tuczniaki 60 szt., warchlaki 41 szt., prosięta 67 szt.,
- średnio 19 prosiąt od maciory,
- sprzedaż tuczniaków – 715 szt.,
- upadki – 4 % prosięta, 2 % warchlaki, brakowanie 20%.

### Obrót stada

Rodzaj zwierząt	Stan początkowy	Przychody				Rozchody				Stan końcowy	Przelotowość	Stan średnioroczny	Ilość miesięcy przebywania w grupie
		Z urodzenia	Z przeklasowania	Z zakup	Przychody	Na przeklasowanie	Sprzedaż	Padnięcia/ubój	Rozchody				
Maciory	40			8	8		8		8	40	40	40	12
Tuczniaki	60		715		715		715		715	60	715	119,16	2
Warchlaki	41		730		730	715		15	730	41	722,5	120,42	2
Prosięta	67	760			760	730		30	760	67	745	124,16	2
Razem	208	760	1445	8	2213	1445	723	45	2213	208		403,74	

40 macior x 19 prosiąt = 760 prosiąt  
 upadki 4% z 760 prosiąt = 730 prosiąt  
 upadki 2% z 730 warchlaków = 715 warchlaków

### **Przelotowość zwierząt w grupie technologicznej**

Obliczanie sztuk przelotowych przeprowadza się na podstawie podanych wzorów.

Dla zwierząt przebywających **rok lub dłużej** w grupie technologicznej:

Sumujemy ilość zwierząt (przelotowość) na początku i końcu okresu ich przebywania w tej grupie i dzielimy przez 2.

Przykład: maciory  $(40 + 40) : 2 = 40$

Dla zwierząt przebywających **krócej niż rok** w swojej grupie technologicznej: prosięta, warchlaki, tuczniaki.

Przy ustaleniu zwierząt w grupie (przelotowość) należy również uwzględnić: sprzedaż zwierząt z tej grupy, przeklasowanie zwierząt do innej grupy, połowę zwierząt padłych w grupie oraz stan na końcu i początku okresu przebywania w grupie, podzielony przez 2.

Przykład dla prosiąt

$$\text{przelotowość: } 0 + 730 + (30 : 2) + (67 - 67) : 2 = \mathbf{745}$$

### **Stan średnioroczny zwierząt**

Stany średnioroczne dla zwierząt przebywających w grupie technologicznej **krócej niż rok**, obliczamy mnożąc ilość zwierząt w grupie (przelotowość) przez czas ich przebywania w tej grupie i dzielimy przez 12 miesięcy (rok).

Przykład dla prosiąt

$$\text{stan średnioroczny: } (\mathbf{745} \times 2) : 12 = 124,16 \text{ (2 miesiące w grupie)}$$

Stany średnioroczne dla zwierząt przebywających **rok lub dłużej** w grupie równe są przelotowości tych zwierząt w grupie.

Przykład z maciorami

$$\text{stan średnioroczny: } (40 + 40) : 2 = 40$$

## **B. Przykład – gospodarstwo z bydłem mlecznym**

W przykładzie przyjęto następujące parametry stada. Gospodarstwo specjalizujące się w produkcji bydła mlecznego. Krowy użytkowane 5 lat, brakowanie 20%, jałówki na remont stada z własnej hodowli, sprzedaż byczków.

Stan początkowy: krowy 30 szt., jałówki cielne 6 szt., jałówki powyżej roku 5 szt., jałówki od 0,5 do roku 5 szt., cielęta od 0,5 roku 4 szt.

### **Obrót stada**

Rodzaj zwierząt	Stan początkowy	Przychody				Rozchody				Stan końcowy	Przelotowość	Stan średnioroczny	Ilość miesięcy przebywania w grupie
		Z urodzenia	Z przeklasowania	Z zakup	Przychody	Na przeklasowanie	Sprzedaż	Padnięcia/ubój	Rozchody				
Krowa	30		5		5		7		7	28	29	29	12
Jałówka cielna	6		10		10	5	5		10	6	10	7,5	9
Jałówka pow. roku	5		9		9	10			10	4	10	4,75	5,7
Jałówka od 0,5 do roku	5		10		10	9			9	6	9,5	4,75	6
Cielęta do 0,5 roku	4	28			28	10	13	1	24	8	25,5	12,75	6
Razem	50	28	34		62	34	25	1	60	52		29,75	

Z urodzenia – 28 cieląt, z czego część przeznaczono na sprzedaż – 13 sztuk, a część do dalszego chowu – 14 sztuk, jedno cielę padło. Sprzedano część jałówek cielnych – 5 sztuk oraz krów – 7 sztuk (brakowanie 20% w stadzie).

### **Przelotowość zwierząt w grupie technologicznej**

#### **Przykłady wyliczeń przelotowości w stadzie według podanych wzorów:**

Dla zwierząt przebywających **rok lub dłużej** w danej grupie technologicznej – krowy. Na początku roku było 30 krów w stadzie i stan ten się zmienił do końca roku. Korzystając ze wzoru wyliczamy:

$$(30 + 28) : 2 = 29 \text{ krów}$$

Dla zwierząt przebywających **krócej niż rok** w danej grupie technologicznej – jałówki, cielęta, przy obliczaniu przelotowości uwzględniamy: sztuki na sprzedaż i przeklasowanie do innej grupy technologicznej, połowę zwierząt padłych i uboju z konieczności oraz stan na końcu i początku okresu przebywania zwierząt w grupie i dzielimy przez 2.

Przykład cielęta

$$\text{przelotowość: } 13 + 10 + (1 : 2) + [(8 - 4) : 2] = \mathbf{25,5}$$

Przykład jałówki od pół roku do roku

$$\text{przelotowość: } 0 + 9 + 0 + [(6 - 5) : 2] = \mathbf{9,5}$$

### **Stan średnioroczny zwierząt**

Przy wyliczaniu stanów średniorocznych dla zwierząt przebywających w swojej grupie **krócej niż rok** należy pomnożyć ilość zwierząt w grupie (przelotowość) przez czas ich przebywania w tej grupie wyrażony w miesiącach i podzielić przez 12 miesięcy (rok).

Przykład cielęta

$$\text{Stan średnioroczny: } (25,5 \times 6) : 12 = \mathbf{12,75}$$

Przykład jałówki od pół do roku

$$\text{Stan średnioroczny: } (9,5 \times 6) : 12 = \mathbf{4,75}$$